

Innviðaráðuneytið
Sölvhólsgrata 7
101 Reykjavík

14.október 2022

Það er að mínu mati margt gott í tillögunni að umferðaröryggisáætlun, og sumt sem mætti bæta. Ég flokka athugasemdirnar samkvæmt þessu, og tel hér upp það sem ber hæst að mínu mati.

Jákvætt

- “Jafnframt hefur verið ákveðið að nýir hjólréiðastígar, sem fjármagnaðir eru að hluta til af samgönguáætlun, sæti umferðaröryggisrýni en slík rýni er einn þáttur umferðaröryggisstjórnunar. Einnig verður hugað að umferðaröryggisúttekt hjólréiðastíga sem þegar hafa verið gerðir.”
- Að innleiða meðalhraðaeftirlit á þjóðvegum.

Neikvætt

- Allt of eftirgefandi markmið hvað varðar hraðakstri. Og það vantar að taka fram að í kring um skóla og staði þar sem margir iðka frístunda-áhugamál, svo sem íþróttir eða tónlist, verða strangari reglur um hámarkshraða. Einnig að unnið skuli að því að börnum sé ekki ekið alveg að dýrum, heldur sé stoppað svo sem að lágmarki 100 metrar frá skólanum. Innblástur má sækja víða, en til dæmis frá Hjertesone-verkefninu í Noregi
- Í tillögunni er verið að stefna hátt að markmiði sem er auðvelt að mæla hvað varðar hjálmanotkun. Vissulega er kostur að markmið séu mælanleg, en að mínu mati er harla ólíklegt að vinnu að þessu markmiði mun leiða til árangurs hvað varðar tölu slasaðra og látinna. Þetta er um það bil eins og að leita að týndum lyklum undir ljósakeri, þó þau hafa verið töpuð á öðrum stað. Ekki síst er hætta á að aðferðir sem verða notuð ef um of er einblínt á þessu markmiði munu valda skaða gagnvart heilsusamlegan, grænan samgöngumáta. Samgöngumáti sem er að auki tiltölulega meinlaus gagnvart öðrum, ólíkt bílaumferðin sem auknar hjólréiðar geta dregið úr.

Vantar

- Í upphafi skjalsins stendur: "Stjórnvöld og stofnanir skulu eiga í góðu samstarfi við alla vegfarendahópa til að ná sátt um aðgerðir sem auka öryggi allra vegfarenda." Það væri sýnd að tala um samstarf ef við er átt það takmarkaða ekta samtal sem hefur verið á milli stjórnvalda og samtaka virka samgöngur og notenda almenningssamganga. Landssamtök hjólréiðamanna og Samtök um bíllausan lífsstíl hafa haft tækifæri til að senda inn umsagnir og taka þátt í fundir, en aldrei hefur í raun verið hlustað og svarað þeim grundvallaratriðum sem

samtökin hafa borið á borð. Áætlunin mætti innihalda áform um að styrkja einlæg og hlustandi samtöl við fulltrúa vegfarendahópa.

- Að taka fram í hvaða samhengi umferðaröryggisáætlun stendur. Hér mætti nefna umferðarlög, reglugerðir um skilti og vegmerkingar, Samgönguáætlun og stefnur um lýðheilsu og umhverfismál samgangna. Alþjóðlegar stefnur um umferðaröryggi og 17 sjálfbærnimarkmið SP eru nú samtengd og því ætti að benda á þá báða. Sem sagt:
- Að setja umferðaröryggi í samhengi við lýðheilsu, loftslagsmál, náttúruvernd og fleira sem er innihald þróunarmarkmiðin 17 frá SP.
- Að taka fram að fjöldi rannsókna benda til þess að þegar fleiri hjóla eða ganga til samgangna, þá bætist öryggi þeirra. Öryggisáhrif fjöldans, e. Safety in Numbers.
- Að nefna að framþróun þarf að eiga sér stað hvað varðar löggjöf og skilti sem taka mið af því að fleiri vilja hjóla, og mögulega horfa þar til nágrannabjóða. Sem dæmi leggja til að leyfa megi hjólreiðar gegn einstefnu á tilteknum götum með þar til gerðum undirskiltum.
- Að stefna að kennslu í skólum um örugggar hjólreiðar og umhirðu hjóla, svo að huga að því hvort hemlar séu í lagi.
- Að hefja umræða um hvati, svo sem fjárhagslegar hvatar sem geta leitt til þess að sem flest reiðhjól verða selt með endingargóðum ljósabúnaði og glit.
- Að taka fram að fjöldi rannsókna benda sterklega til þess að þegar fólk hjólar eða gengur leiðir sínar, þeas. stundar virkar samgöngur, þá lengir þetta líf þeirra og bæti heilsuna. WHO tekur undir þessu svo um munar og er með vefsetur um málefnið til að reyna að sannfæra þjóðir og yfirvöld borga og bæi um að lækka þröskuldana við hjólreiðar og göngu með því að gera þeim hærra undir höfði og bæta öryggistilfinning þeirra sem velta fyrir sér að ganga og hjóla.
- Umferðaröryggisáætlunin ætti að tala um að taka þessu upp fra ESB:
 - Direct vision standard fyrir stóra bíla
 - Intelligent Speed Assistance systems: að stjórna megi bílar þannig að ekki er farið hraðar en hraði á skiltum.

Sjá ennfremur skjal ECF, evrópusamtaka um hjólreiðar:

https://ecf.com/sites/ecf.com/files/ECF_Road_safety_charter.pdf

Bestu kveðjur fyrir bættu umferðaröryggi og bætta lýðheilsu

Morten Lange

(Fyrirverandi formaður Landssamtaka hjólreiðamanna, nú búsett í Noregi)